

Zhrnutie

• Sieť voľnočasových zariadení

V roku 2017 pôsobilo na Slovensku 445 centier voľného času. V najvyššom počte boli zriadené v Prešovskom kraji (105). V nižšom počte boli zaznamenané v Košickom (82), Žilinskom (80), Banskobystrickom (57), Trnavskom (38), Trenčianskom (35) a v Nitrianskom kraji (29). V Bratislavskom kraji existovalo len 19 CVČ.

Až 311 centier voľného času malo štátneho zriaďovateľa (mesto, obec, samospráva) a 82 CVČ patrilo súkromným inštitúciám. Cirkevný zriaďovateľ vybudoval 52 voľnočasových centier.

Viac než štvrtina **štátnych CVČ** bola zaznamenaná v Prešovskom kraji (80). Nižší počet centier voľného času bol zistený v Žilinskom, Košickom (zhodne po 56), Banskobystrickom (34), Trnavskom (29), Trenčianskom (24), Nitrianskom (22) a v Bratislavskom kraji (10).

Súkromné CVČ boli evidované najmä v Banskobystrickom, Košickom (zhodne po 17), Žilinskom (16), Prešovskom (10), Bratislavskom (9) a v Trnavskom kraji (7). V Trenčianskom a v Nitrianskom kraji pôsobili zhodne po tri centrá voľného času patriace súkromnému zriaďovateľovi.

Cirkevné CVČ boli najčastejšie zaznamenané v Prešovskom kraji (15). Nižší počet týchto voľnočasových zariadení bol zistený v Košickom (9), Trenčianskom, Žilinskom (zhodne po 8), Banskobystrickom (6), Nitrianskom (4) a v Trnavskom kraji (2). Iba v Bratislavskom kraji ešte stále neexistuje CVČ, ktoré by založila cirkev.

Prezentované zistenia ukázali, že štátne CVČ mali výraznú prevahu v každom kraji. V Bratislavskom, Trnavskom, Žilinskom, Banskobystrickom a v Košickom kraji mali prevahu súkromné voľnočasové centrá, pričom v Trenčianskom, Nitrianskom a v Prešovskom kraji bol zaznamenaný vyšší počet CVČ, ktoré založil cirkevný zriaďovateľ. Štátne, súkromné a cirkevné voľnočasové centrá boli evidované v každom kraji, okrem Bratislavského, kde zatiaľ neexistuje žiadne CVČ, ktoré by patrilo cirkvi.

Porovnanie zistení za roky 2016 a 2017 ukázalo, že počet centier voľného času **sa znížil o 6** (2017: 445, 2016: 451). Najhoršia situácia bola evidovaná v Prešovskom kraji (-5) a mierny pokles počtu CVČ bol zaznamenaný v Nitrianskom, Žilinskom a v Banskobystrickom kraji (zhodne -1). V Bratislavskom a v Trnavskom kraji (zhodne +1) bola evidovaná najlepšia situácia, pretože tu vzniklo jedno nové voľnočasové zariadenie a v Trenčianskom a v Košickom kraji (zhodne 0) neboli zistené žiadne zmeny.

Vo vzťahu k zriaďovateľovi bol zistený rovnaký (zhodne po 2) mierny pokles počtu štátnych (-2, 2017: 311, 2016: 313), súkromných (-2, 2017: 82, 2016: 84) aj cirkevných CVČ (-2, 2017: 52, 2016: 54).

• Pedagogickí zamestnanci

V roku 2017 pracovalo v CVČ na Slovensku 5 985 pedagogických zamestnancov, pričom v tejto skupine tvorili väčšinu ženy (3 864, muži: 2 121). Až 4 025 osôb pracovalo v centrách voľného času na dohodu a viac než tretina pracovníkov (1 960) patrila k interným zamestnancom.

Najviac osôb zamestnávali CVČ so sídlom v Prešovskom (1 525), Košickom (1 364) a v Žilinskom kraji (1 157). Nižší počet zamestnancov zabezpečoval činnosť centier voľného času v Banskobystrickom (698), Trenčianskom (411), Trnavskom (351), Nitrianskom (278) a v Bratislavskom kraji (201).

Viac než tri štvrtiny pedagogických zamestnancov pôsobili v štátnych CVČ (4 645). Už omnoho menej osôb vykonávalo túto činnosť vo voľnočasových centrách založených súkromným (754) alebo cirkevným (586) zriaďovateľom.

Porovnanie zistení za roky 2016 a 2017 potvrdilo ich **mierne zníženie** (-136, 2017: 5 985, 2016: 6 121) a skutočnosť, že počet pedagogických zamestnancov sa v centrách voľného oproti minulému roku v jednotlivých krajoch výraznejšie nezmenil. Mierne zvýšenie počtu pedagogických zamestnancov vykazovali centrá voľného času s pôsobnosťou v Banskobystrickom (+28), Bratislavskom (+12) a v Košickom kraji (+9). Znížovanie sa dotklo CVČ v Nitrianskom (-73), Prešovskom (-64), Trnavskom (-25), Žilinskom (-15) a v Trenčianskom kraji (-8).

Redukovanie sa vo vyššej miere týkalo externistov (-92) než osôb v trvalom pracovnom pomere (-44) a viac zasiahlo ženy (-97) než mužov (-39). Zníženie počtu pedagogických pracovníkov uvádzali najmä štátne voľnočasové centrá (-100) a v malej miere sa dotklo aj cirkevných CVČ (-39). V súkromných voľnočasových centrách (+3) bol zaregistrovaný len minimálny vzostup počtu pedagogických zamestnancov.

• **Pravidelná záujmová činnosť**

V roku 2017 existovalo vo voľnočasových centrách 11 646 záujmových krúžkov. Ich najvyšší počet bol zaregistrovaný v Žilinskom (2 909), Košickom (2 269), Prešovskom (2 151) a v Banskobystrickom kraji (1 333). Nižší počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti bol zistený v Trenčianskom (874), Trnavskom (830), Nitrianskom (712) a v Bratislavskom kraji (568).

Štátne voľnočasové centrá zabezpečili približne tri štvrtiny (8 643) útvarov pravidelnej záujmovej činnosti. Omnoho nižší počet záujmových krúžkov vytvorili pre deti a mládež CVČ založené **súkromným** (1 944) a **cirkevným** zriaďovateľom (1 059).

Porovnanie zistení za roky 2016 a 2017 ukázalo, že počet **útvarov pravidelnej záujmovej činnosti klesol o 120** (2017: 11 646, 2016: 11 766). Priemerný počet záujmových krúžkov v CVČ sa nezmenil (2016 a 2017: zhodne po 26).

V roku 2017 stúpol počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti v Banskobystrickom (+52) a v Žilinskom kraji (+44). Mierne sa zvýšil aj počet záujmových krúžkov v Bratislavskom kraji (+20). Najvýraznejší pokles počtu útvarov pravidelnej záujmovej činnosti bol zistený v Nitrianskom kraji (-95). Zníženie počtu záujmových krúžkov bolo evidované aj v Košickom (-56), Trenčianskom (-44), Prešovskom (-24) a v Trnavskom kraji (-17).

Vyšší počet záujmových krúžkov bol zaznamenaný iba v CVČ, ktoré patrili **súkromnému** zriaďovateľovi (+114). Zníženie počtu útvarov pravidelnej záujmovej činnosti evidované najmä v štátnych (-191) a v cirkevných centrách voľného času (-43).

V roku 2017 viedli útvary pravidelnej záujmovej činnosti približne polovica (5 886 –50,54%) **interných zamestnancov**. Tento percentuálny podiel bol prekročený v Bratislavskom (52,29%), Trenčianskom (57,44%), Nitrianskom (57,02%), Prešovskom (57,46%) a v Košickom kraji (51,17%). Nižší počet záujmových krúžkov, než uvádzal celoslovenský priemer, viedli interní zamestnanci v Trnavskom (45,66%), Žilinskom (43,80%) a v Banskobystrickom kraji (47,34%).

Celoslovenský percentuálny podiel (50,54%) bol výrazne prekročený v **cirkevných centrách voľného času** (66,86%), pričom v štátnych CVČ (53,53%) bolo zaznamenané ich miernejšie navýšenie. Iba vo voľnočasových centrách patriacich súkromnému zriaďovateľovi (28,34%)

bol zistený výrazne nižší podiel útvarov záujmovej činnosti vedených internými zamestnanci než uvádzal celoslovenský priemer. Zo zistených údajov je zrejmé, že v týchto voľnočasových zariadeniach mali vo vedení krúžkov výraznú prevahu externisti.

Najvyšší počet záujmových krúžkov bol orientovaný na telovýchovu a šport (4 775). Už výrazne nižší počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti bol zameraný na kultúru a umenie (2 482), spoločenské vedy (1 217), výučbu cudzích jazykov (1 002), prírodné vedy (625), turistiku a branné športy (462), informatiku (418) a na vedu a techniku (392). Najnižší počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti bol venovaný spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí (161) a ekologickej výchove (112).

Porovnanie zistení za roky 2016 a 2017 ukázalo, že vyšší počet záujmových krúžkov bol zaznamenaný iba v oblasti vedy a techniky (+64), turistiky a branných športov (+11) a pri ochrane životného prostredia (+5). Najvýraznejšie klesol počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti venovaných spoločenským vedám (-71), kultúre a umeniu (-70). V nižšej miere sa znížil počet záujmových krúžkov zameraných na telovýchovu a šport (-16), prírodné vedy (-15), výučbu cudzích jazykov (-13), informatiku (-10) a prežívanie voľného času rodičov a detí (-5).

Telovýchova a šport boli v **najvyššom počte** rozvíjané Trnavskom, Trenčianskom, Nitrianskom, Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji. Iba v Bratislavskom kraji mali prioritu útvary pravidelnej záujmovej činnosti zamerané na kultúru a umenie.

V Trnavskom, Trenčianskom, Nitrianskom, Žilinskom a v Banskobystrickom kraji boli v **najnižšom počte** organizované záujmové krúžky venované ekologickej výchove. Iba v Prešovskom a v Košickom kraji boli na okraji záujmu útvary pravidelnej záujmovej činnosti orientované na spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí. V Bratislavskom kraji sa v rovnakom počte v najnižšej miere venovali ekológii a spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí.

• **Členovia útvarov pravidelnej záujmovej činnosti**

11 646 záujmových krúžkov navštevovalo 174 891 členov. Priemerný počet členov na krúžok bol 15 a vo vyššom počte sa ich zúčastnili chlapci (93 621) než dievčatá (81 270). Svoje záujmy a koníčky v útvaroch pravidelnej záujmovej činnosti výrazne častejšie rozvíjali deti mladšie ako 15 rokov (137 218) než staršie osoby (37 673).

Najvyšší počet členov uvádzali centrá voľného času so sídlom v Žilinskom (49 026), Prešovskom (35 246) a v Košickom kraji (32 945). Výrazne nižší počet osôb zúčastňujúcich sa na činnosti útvarov pravidelnej záujmovej činnosti bol zaznamenaný v Banskobystrickom (18 071), Trenčianskom (11 935), Trnavskom (10 963), Nitrianskom (9 851) a v Bratislavskom kraji (6 854).

Dievčatá najčastejšie navštevovali záujmové krúžky organizované v Žilinskom (19 729), Prešovskom (16 596) a v Košickom kraji (15 358). Výrazne nižší počet členiek útvarov pravidelnej záujmovej činnosti bol v Banskobystrickom (8 767), Trenčianskom (6 642), Trnavskom (5 285), Nitrianskom (5 133) a v Bratislavskom kraji (3 760).

Podobná situácia bola zaznamenaná aj u **chlapcov**, ktorí v najvyššej miere absolvovali záujmové krúžky v Žilinskom (29 297), Prešovskom (18 650) a v Košickom kraji (17 587). Omnoho nižší počet chlapcov evidovali CVC v Banskobystrickom (9 304), Trnavskom (5678), Trenčianskom (5 293), Nitrianskom (4 718) a v Bratislavskom kraji (3 094).

Chlapci mali miernu prevahu v Žilinskom, Košickom, Prešovskom, Trnavskom a v Banskobystrickom kraji. V Trenčianskom, Bratislavskom a v Nitrianskom kraji navštevovali útvary pravidelnej záujmovej činnosti častejšie dievčatá než chlapci.

Viac než tri štvrtiny členskej základne záujmových krúžkov tvorili **deti mladšie ako 15 rokov** (137 218) a len necelá pätina členov bola starších (37 673). Deti vo veku nižšom ako 15 rokov patrili k členom útvarov pravidelnej záujmovej činnosti najmä v Žilinskom (32 588) a v Prešovskom kraji (30 805). V Košickom (24 127), Trenčianskom (10 415), Banskobystrickom (16 036), Trnavskom (9 071), Nitrianskom (8 823) a v Bratislavskom kraji (5 353) chodili do záujmových krúžkov deti mladšie ako 15 rokov v nižšom počte.

Až necelú polovicu (16 438) členov útvarov pravidelnej záujmovej činnosti **starších ako 15 rokov** uvádzali centrá voľného času v Žilinskom kraji. Omnoho nižší počet osôb v tejto vekovej kategórii bol zaregistrovaný v Košickom (8 818), Prešovskom (4 441), Banskobystrickom (2 035), Trnavskom (1 892), Trenčianskom (1 520), Bratislavskom (1 501) a v Nitrianskom kraji (1028).

V rámci celého Slovenska mali v členskej základni **výraznú prevahu deti mladšie než 15 rokov**. Najvýraznejšie rozdiely boli evidované v Nitrianskom, Banskobystrickom, Prešovskom, Trenčianskom, Trnavskom, Bratislavskom, Košickom a v Žilinskom kraji.

Najsilnejšiu členskú základňu vytvorili **štátne CVC** (121 933). Omnoho nižší počet osôb navštevoval záujmové krúžky v súkromných (36 928) a v cirkevných centrách voľného času (16 030).

Porovnanie zistení za roky 2016 (171 203) a 2017 (174 891) ukázalo, že **počet členov záujmových krúžkov** vo voľnočasových centrách **stúpol o 3 688 osôb**. Z podrobnejšej analýzy vyplynulo, že vo výrazne vyššom počte začali útvary pravidelnej záujmovej činnosti navštevovať **chlapci** (+3 002) než dievčatá (+686).

Výraznejšie navýšenie počtu členov útvarov pravidelnej záujmovej činnosti bolo zistené v **skupine starších osôb** (+3 720), pričom členov záujmových krúžkov mladších ako 15 rokov sa dotklo veľmi mierne redukovanie (-32).

Výraznejšie zníženie členov záujmových krúžkov zaznamenali **štátne CVC** (-904). Omnoho miernejší pokles členskej základne bol zistený v cirkevných voľnočasových centrách (-67), zatiaľ čo súkromné CVC vykazovali výrazný nárast počtu členov útvarov pravidelnej záujmovej činnosti (+4 659).

Z uvedených údajov vyplynulo, že pozitívne zmeny v členskej základni útvarov pravidelnej záujmovej činnosti v CVC sa v roku 2017 dotkli chlapcov i dievčat, osôb starších ako 15 rokov a členov, ktorí sa venovali rozvoju svojich záujmov v súkromných voľnočasových centrách. Pokles členskej základne zasiahol deti mladšie ako 15 rokov a členov štátnych a cirkevných CVC. **Výraznejší vzostup členov CVC je hodnotený veľmi pozitívne**, pretože je zrejmé, že centrá voľného času majú svoje opodstatnenie a je potrebné vytvoriť im lepšie finančné a materiálne podmienky než majú v súčasnosti.

Deti a mládež prejavili najvyšší záujem o útvary pravidelnej záujmovej činnosti zamerané na telovýchovu a šport (78 890). Približne pätina (33 385) členskej základne preferovala záujmové krúžky venované kultúre a umeniu a 18 669 členov voľnočasových centier sa zaujímalo o spoločenské vedy. Deti a mladí ľudia v omnoho nižšej miere navštevovali záujmové krúžky zamerané na výučbu cudzích jazykov (13 237), prírodné vedy (9 049), turistiku, branné športy (6 923), informatiku (5 924) a vedu a techniku (4 771). Najmenej členov mali útvary pravidelnej záujmovej činnosti venované spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí (2 444) a ochrane životného prostredia (1 599).

Chlapci výraznejšie preferovali záujmové krúžky zamerané na telovýchovu a šport, zatiaľ čo dievčatá sa viac zaujímali o kultúru a umenie. Dievčatá vo vyššom počte navštevovali útvary pravidelnej záujmovej činnosti venované výučbe cudzích jazykov, spoločenským vedám a spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí. Chlapci sa viac zaujímali o vedu

a techniku, turistiku a branné športy alebo o informatiku. Obidve skupiny členov v približne rovnakej miere absolvovali záujmové krúžky orientované na prírodné vedy a ekológiu.

Deti mladšie ako 15 rokov častejšie navštevovali záujmové krúžky venované kultúre a umeniu, výučbe cudzích jazykov, turistike a branným športom a informatike. Osoby staršie než 15 rokov sa vo vyššej miere zapojili do činnosti útvarov pravidelnej záujmovej činnosti, ktoré sa orientovali na telovýchovu a šport. Obidve skupiny členov v približne rovnakom počte navštevovali záujmové krúžky zamerané na spoločenské vedy, prírodné vedy, vedu a techniku, ekológiu a spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí.

Porovnanie zistení za roky 2016 a 2017 potvrdilo, že najviac **stúpol** počet členov v záujmových krúžkoch zameraných na telovýchovu, šport (+3 606), vedu a techniku (+1 006). V nižšej miere sa zvýšil aj počet osôb navštevujúcich útvary pravidelnej záujmovej činnosti orientované na informatiku (+329), ekológiu (+197), turistiku a branné športy (+162). **Zníženie** členskej základne sa najviac dotklo záujmových krúžkov zameraných na spoločenské vedy (-625) a spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí (-603). Znížil sa aj počet členov útvarov pravidelnej záujmovej činnosti, ktoré sa venovali rozvoju prírodných vied (-216), výučbe cudzích jazykov (-85), kultúre a umeniu (-83).

Prezentované zistenia ukázali zvýšený záujem detí a mládeže o záujmové krúžky zamerané na telovýchovu a šport, vedu a techniku a informatiku. Zníženie členskej základne vykazovali najmä útvary pravidelnej záujmovej činnosti venované spoločenským vedám a spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí.

• **Príležitostná záujmová činnosť**

V roku 2017 zorganizovali centrá voľného času spolu 24 721 príležitostných podujatí. Približne pätinu z nich zabezpečili CVC v Prešovskom (5 276), Žilinskom (4 807) a v Košickom kraji (4 329). Výrazne nižší počet občasných podujatí zorganizovali aj voľnočasové centrá v Trenčianskom (3 272), Banskobystrickom (3 113), Trnavskom (2 348), Nitrianskom (1 027) a v Bratislavskom kraji (549).

Voľnočasové centrá v Bratislavskom a v Trnavskom kraji zrealizovali **najviac** príležitostných podujatí zameraných na kultúru a umenie, zatiaľ čo v Trenčianskom, Nitrianskom, Žilinskom, Banskobystrickom a v Košickom kraji boli najčastejšie organizované občasnú aktivity venované telovýchove a športu. Iba v Prešovskom kraji mali v rámci príležitostných podujatí prioritu spoločenské vedy.

V Bratislavskom, Trnavskom a v Žilinskom kraji boli tieto podujatia v **najnižšom počte** orientované na vedu a techniku. V Trenčianskom, Nitrianskom, Banskobystrickom a v Prešovskom kraji bolo najmenej občasných aktivít venovaných informatike, pričom v Košickom kraji bola v tejto skupine podujatí na okraji záujmu ekologická výchova. Okrem toho bolo zistené, že v Bratislavskom kraji žiadne centrum voľného času nezorganizovalo príležitostné podujatie zamerané na informatiku.

Štátne centrá voľného času uviedli až 22 189 týchto aktivít. Omnoho nižší počet príležitostných podujatí zabezpečili CVC patriace súkromným (1 364) alebo cirkevným zriaďovateľom (1 168).

Výrazná väčšina (19 967) príležitostných aktivít bola určená pre **deti mladšie ako 15 rokov** a iba pätina (4 754) týchto podujatí sa zameriavala na staršiu vekovú kategóriu.

Najviac príležitostných aktivít určených pre deti do 15 rokov zabezpečili pre svojich členov voľnočasové centrá so **štátnym zriaďovateľom** (18 184, súkromné: 952, cirkevné: 831). Štátne CVC zároveň zorganizovali aj najvyšší počet občasných podujatí určených pre staršie osoby (štátne: 4 005, súkromné: 412, cirkevné: 337).

Príležitostné podujatia boli najčastejšie zamerané na telovýchovu a šport (7 065), kultúru, umenie (5 156) a spoločenské vedy (4 562). Výrazne nižší počet týchto aktivít bol venovaný iným oblastiam (1 709), prírodným vedám (1 454), spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí (1 308), turistike, branným športom (1 114), vede a technike (773), výučbe cudzích jazykov (694), ochrane životného prostredia (519) a informatike (367).

Porovnanie zistení za roky 2016 (49 910) a 2017 (24 721) potvrdilo, že voľnočasové centrá zrealizovali až **o 25 189 príležitostných podujatí menej** než v minulom roku. Oproti vlaňajším zisteniam sa výrazne znížil nielen počet aktivít určených pre deti mladšie ako 15 rokov (-18 226), ale zároveň klesol aj počet príležitostných podujatí venovaných starším osobám (-6 963).

• Účastníci príležitostnej záujmovej činnosti

Príležitostných podujatí sa zúčastnilo až 1 012 288 osôb. Týmito aktivitami oslovili deti a mládež najmä voľnočasové centrá v Žilinskom (183 923), Trenčianskom (180 568), Trnavskom (132 765), Košickom (131 941), Banskobystrickom (125 095) a v Prešovskom kraji (119 811). Najnižší počet účastníkov príležitostných podujatí bol zistený v Nitrianskom (58 426) a v Bratislavskom kraji (33 988).

Príležitostné aktivity oslovili častejšie **dievčatá** (512 563) než chlapcov (453 954). Dievčatá absolvovali tieto aktivity vo vyššom počte v každom kraji. Najvýraznejšie rozdiely vo vzťahu k pohlaviu boli zistené v Nitrianskom, Bratislavskom, Trnavskom, Trenčianskom a v Žilinskom kraji. Pomerne vyrovnané percentuálne zastúpenie chlapcov a dievčat bolo evidované v Košickom, Banskobystrickom a v Prešovskom kraji.

Príležitostné aktivity absolvovalo až 698 953 **detí mladších ako 15 rokov** a iba 267 564 osôb bolo starších. Vo všetkých krajoch mali prioritné zastúpenie deti mladšie ako 15 rokov. Najvýraznejšie rozdiely vo vzťahu k veku účastníkov boli zaznamenané v Prešovskom, Banskobystrickom, Trenčianskom, Košickom a v Žilinskom kraji. Iba v Bratislavskom, Nitrianskom a v Trnavskom kraji sa príležitostných podujatí zúčastnila viac než tretina osôb starších ako 15 rokov.

V skupine účastníkov príležitostných podujatí mali výraznú prevahu členovia **štátnych** voľnočasových centier (881 528). Omnoho nižší počet osôb sa do občasných podujatí zapojil v súkromných (44 615) a v cirkevných CVČ (40 374). Štátne CVČ vykazovali najvyšší počet účastníkov v oboch vekových skupinách. V súkromných a v cirkevných voľnočasových centrách bol evidovaný výrazne nižší počet osôb, ktoré sa zúčastnili príležitostných podujatí. Najvýraznejšie rozdiely vo vzťahu k veku boli zistené v štátnych a v súkromných centrách voľného času, kde sa do týchto aktivít zapojili necelé tri štvrtiny detí mladších než 15 rokov, pričom cirkevné CVČ zaregistrovali viac ako tretinu účastníkov príležitostných podujatí starších ako 15 rokov.

Účastníkov príležitostných podujatí najviac zaujímali aktivity orientované na telovýchovu, šport (309 642), kultúru a umenie (249 598). Už omnoho menej osôb sa zúčastnilo občasných akcií zameraných na spoločenské vedy (125 090), spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí (85 278) alebo absolvovali iné, bližšie neurčené podujatia (60 995). Účastníkov príležitostných aktivít v nižšej miere zaujali podujatia orientované na prírodné vedy (36 591), turistiku, branné športy (31 302), vedu, techniku (24 176), ochranu životného prostredia (20 068), výučbu cudzích jazykov (17 995) a informatiku (5 782).

Deti a mládež v Trnavskom, Trenčianskom, Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji **najčastejšie** absolvovali príležitostné podujatia orientované na telovýchovu

a šport. V Bratislavskom a v Nitrianskom kraji bol zistený najvyšší počet účastníkov občasných aktivít zameraných na kultúru a umenie.

V Trenčianskom, Nitrianskom, Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji členov voľnočasových centier **najmenej** zaujali príležitostné aktivity venované informatike. V Bratislavskom kraji boli na okraji záujmu členov občasná aktivita zameraná na ekológiu a v Trnavskom kraji bol zaznamenaný najnižší počet absolventov príležitostných podujatí orientovaných na vedu a techniku.

Porovnanie zistení ukázalo, že od roku 2016 (1 012 288, 2017: 966 517) sa počet **účastníkov príležitostných podujatí** vo voľnočasových centrách **znížil** až o 45 771 osôb. Do aktivít, ktoré sa v CVČ konali nepravidelne, sa zapojilo omnoho menej dievčat (-23 906) aj chlapcov než vlani (-21 865).

Príležitostných podujatí sa v nižšom počte zúčastnili deti mladšie ako 15 rokov (-39 181), zatiaľ čo počet osôb starších než 15 rokov oproti zisteniam z minulého roku klesol v nižšej miere (-6 590).

Najvýraznejšie zníženie počtu účastníkov príležitostných podujatí zaznamenali štátne voľnočasové centrá (-32 967), zatiaľ čo v CVČ so súkromným (-7 926) a cirkevným zriaďovateľom (-4 878) klesol počet účastníkov príležitostných podujatí v nižšom počte.

Prezentované zistenia potvrdili, že **počet príležitostných aktivít sa znížil vo všetkých sledovaných ukazovateľoch**. Pokles sa dotkol najmä dievčat, chlapcov, detí mladších ako 15 rokov a členov štátnych voľnočasových centier. Už miernejšie sa znížil počet osôb starších ako 15 rokov a absolventov príležitostných podujatí realizovaných v cirkevných a v súkromných CVČ.

• **Víkendové podujatia**

Centrá voľného času v roku 2017 zrealizovali 3 683 podujatí konaných počas sobôt a nedeľ. Najčastejšie boli organizované v Žilinskom (793), Košickom (762), Prešovskom (537), Trenčianskom (528) a v Banskobystrickom kraji (375). Najmenej víkendových aktivít bolo evidovaných v Trnavskom (307), Nitrianskom (277) a v Bratislavskom kraji (104).

Štátne voľnočasové centrá zabezpečili až 3 098 týchto podujatí, zatiaľ čo omnoho menej víkendových aktivít uvádzali CVČ so súkromným (362) a cirkevným zriaďovateľom (223).

Víkendové podujatia boli najčastejšie zamerané na telovýchovu a šport (1 348) a kultúru a umenie (1 014). Výrazne nižší počet týchto aktivít bol orientovaný na spoločenské vedy (353), spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí (350), turistiku a branné športy (231), iné, bližšie nešpecifikované oblasti (122), vedu a techniku (121) a prírodné vedy (90). Najnižší počet víkendových podujatí sa venoval ekológii (23), informatike (17) a výučbe cudzích jazykov (14).

V CVČ so sídlom v Trnavskom, Nitrianskom, Žilinskom, Banskobystrickom, Prešovskom a v Košickom kraji boli počas sobôt a nedeľ **najčastejšie** organizované aktivity zamerané na rozvoj telovýchovy a športu. V Bratislavskom a v Trenčianskom kraji bolo zrealizovaných **najviac** víkendových podujatí venovaných kultúre a umeniu.

V Trenčianskom, Nitrianskom a v Prešovskom kraji boli víkendové podujatia v **najnižšom počte** zamerané na informatiku. V Trnavskom a v Košickom kraji boli v rovnakej miere na okraji záujmu ochrana životného prostredia a výučba cudzích jazykov. V Bratislavskom kraji bolo najmenej podujatí realizovaných počas sobôt a nedeľ orientovaných na vedu a techniku, a však v Žilinskom a v Banskobystrickom kraji bol evidovaný najnižší počet aktivít venovaných výučbe cudzích jazykov.

Iba v Žilinskom, Prešovskom a v Košickom kraji boli realizované víkendové podujatia zamerané na všetky spomenuté oblasti. V Bratislavskom kraji neboli vôbec evidované takéto aktivity zamerané na výučbu cudzích jazykov, prírodné vedy, ekológiu a informatiku. V Trnavskom kraji nebolo zorganizované žiadne víkendové podujatie venované vede, technike a informatike, zatiaľ čo v Trenčianskom kraji nevenovali pozornosť výučbe cudzích jazykov. V Nitrianskom kraji boli na okraji záujmu prírodné vedy a v Banskobystrickom kraji v rámci podujatí prebiehajúcich počas sobôt a nedeľ vôbec nevenovali pozornosť ochrane životného prostredia a informatike.

Z uvedeného je zrejmé, že v CVČ boli najviac preferované víkendové aktivity orientované na telovýchovu, šport, kultúru a umenie, pričom v niektorých krajoch v rámci týchto aktivít nebola vôbec venovaná a pozornosť ekológii, informatike, prírodným vedám a výučbe cudzích jazykov.

Porovnanie údajov za roky 2016 (4 136) a 2017 (3 683) potvrdilo zníženie počtu víkendových aktivít o 453. Mierne vyšší počet týchto podujatí bol zaznamenaný iba v Trnavskom kraji (+16). Najvýraznejšie zníženie počtu víkendových podujatí uvádzali CVČ v Košickom kraji (-270), pričom ich miernejší pokles bol zistený v Prešovskom (-64), Banskobystrickom (-37), Bratislavskom (-33), Trenčianskom (-30), Žilinskom (-18) a v Nitrianskom kraji (-65).

Najvýraznejší pokles počtu víkendových podujatí zaznamenali **štátne CVČ** (-420). Miernejšie zníženie počtu aktivít konaných počas sobôt a nedeľ bolo evidované v súkromných (-10) a v cirkevných centrách voľného času (-23).

Výraznejšie sa **zvýšil** počet víkendových podujatí zameraných na spoločenské vedy (+66), telovýchovu a šport (+59), spoločné prežívanie voľného času rodičov a detí (+38) a prírodné vedy (+25). V malej miere stúpol aj počet podujatí orientovaných na vedu a techniku (+11) a na informatiku (+10).

Najvýraznejšie zníženie počtu víkendových podujatí bolo evidované v oblasti kultúry a umenia (-479). V nižšej miere poklesol aj počet aktivít konaných počas sobôt a nedeľ venovaných bližšie neurčeným oblastiam (-80), výučbe cudzích jazykov (-53), turistike, branným športom (-38) a ekológii (-12).

• **Účastníci víkendových podujatí**

V roku 2017 sa víkendových podujatí zúčastnilo 179 353 osôb. Asi štvrtina účastníkov bola zaznamenaná v CVČ v Trenčianskom kraji (45 036). Nižší počet osôb, ktoré sa zapojili do aktivít konaných počas sobôt a nedeľ, uvádzali aj voľnočasové centrá v Žilinskom (23 745), Nitrianskom (22 034), Košickom (21 512), Prešovskom (20 714), Trnavskom (20 709), Banskobystrickom (16 340) a v Bratislavskom kraji (9 263).

V **štátnych** voľnočasových centrách sa víkendových podujatí zúčastnilo až 155 791 osôb, pričom súkromné (11 992) a cirkevné (11 570) CVČ uvádzali omnoho nižší počet absolventov týchto aktivít.

Účastníkov víkendových podujatí najčastejšie oslovili aktivity zamerané na kultúru, umenie (51 767) a na telovýchovu a šport (41 810). V nižšom počte sa členovia CVČ zúčastnili podujatí konaných počas sobôt a nedeľ venovaných spoločnému tráveniu voľného času rodičov a detí (32 948), spoločným vedám (23 480), iným, bližšie neurčeným oblastiam (11 987), turistike, branným športom (9 156), vede, technike (3 636) a prírodným vedám

(2620). Len malý počet osôb absolvoval víkendové podujatia orientované na ochranu životného prostredia (1 631), informatiku (185) a na výučbu cudzích jazykov (133).

V Bratislavskom, Trnavskom, Trenčianskom, Banskobystrickom a v Prešovskom kraji sa členovia voľnočasových centier **najčastejšie** zúčastnili víkendových podujatí zameraných na kultúru a umenie. V Nitrianskom a v Žilinskom kraji boli najviac preferované aktivity venované telovýchove a športu, pričom v Košickom kraji boli uprednostnené víkendové podujatia orientované na spoločenské vedy.

V Trnavskom, Žilinskom, Banskobystrickom a v Košickom kraji členov CVČ **najmenej** zaujali aktivity konané počas sobôt a nedeľ zamerané na výučbu cudzích jazykov. V Trenčianskom, Nitrianskom a v Prešovskom kraji sa účastníci v najnižšom počte zapojili do týchto podujatí orientovaných na informatiku, zatiaľ čo v Bratislavskom kraji prejavili len minimálny záujem o víkendové aktivity venované turistike a brannej výchove.

Porovnanie počtu účastníkov víkendových podujatí potvrdilo, že v roku 2017 (179 353) absolvovalo tieto aktivity až **o 4 762 osôb menej** než vlni (2016: 184 115). Výrazne vyšší počet členov voľnočasových centier, ktorí sa zapojili do víkendových podujatí, bol evidovaný iba v Trenčianskom kraji (+10 272) a omnoho miernejšie zvýšenie bolo zaregistrované v Trnavskom kraji (+1 082). Najvýraznejší pokles počtu účastníkov víkendových podujatí bol zaznamenaný v Prešovskom kraji (-4 777). Ich nižší počet bol zistený v Žilinskom (-2 959), Košickom (-2 581), Banskobystrickom (-2 320), Bratislavskom (-2 260) a v Nitrianskom kraji (-1 219).

• **Letné tábory**

V roku 2017 bolo vo voľnočasových centier zabezpečených 910 letných táborov. Najvyšší počet zorganizovali CVČ so sídlom v Žilinskom kraji (197). Pomerne širokú ponuku letných táborov zabezpečili pre svojich členov aj voľnočasové centrá v Trenčianskom (116), Košickom (110), Prešovskom (109), Banskobystrickom (107), Nitrianskom (96), Trnavskom (90) a v Bratislavskom kraji (85).

Prímestské tábory predstavovali približne tri štvrtiny (679) z celkového počtu a približne pätinu tvorili stále tábory (190). Vo výrazne nižšom počte boli pre členov voľnočasových centier organizované putovné (16) a zahraničné letné tábory (25).

Viac než tri štvrtiny letných táborov boli zrealizované v **štátnych voľnočasových centrách** (719). Omnoho nižší počet týchto podujatí zabezpečili pre svojich členov CVČ so súkromným (144) a cirkevným (47) zriaďovateľom.

Štátne voľnočasové centrá zorganizovali najviac stálych, putovných, prímestských aj zahraničných letných táborov. Súkromné CVČ pripravili pre svojich členov vyšší počet stálych, prímestských aj zahraničných letných aktivít, pričom cirkevné voľnočasové centrá sa viac zaoberali organizáciou putovných táborov.

Porovnanie údajov za roky 2016 a 2017 potvrdilo, že v roku 2017 zorganizovali zamestnanci voľnočasových centier **o 2 letné tábory menej** ako vlni (2017: 910, 2016: 908). Najlepšia situácia v oblasti organizovania letných táborov bola zistená v Bratislavskom (+14), Trnavskom (+12) a v Banskobystrickom kraji (+9), pričom v Žilinskom kraji (+2) sa ich počet zvýšil len veľmi mierne. Centrá voľného času so sídlom v Trenčianskom (-13) a v Prešovskom kraji (-10) ponúkli svojim členom menej letných táborov než vlni a mierne nižšia ponuka bola evidovaná aj v Nitrianskom (-7) a v Košickom kraji (-5).

V súkromných voľnočasových centrách zorganizovali o **13 táborov viac** ako v roku 2016. Štátne (-6) a cirkevné (-5) CVČ zrealizovali v roku 2017 menej letných táborov než vlni, avšak zaznamenaný rozdiel nebol veľmi výrazný.

- **Účastníci letných táborov**

V roku 2017 sa v letných táboroch odrekreovalo 28 243 účastníkov. Tieto osoby najčastejšie uvádzali centrá voľného času v Trenčianskom (5 648), Žilinskom (4 981), Košickom (4 607), Prešovskom (4 092), Banskobystrickom (2 538), Nitrianskom (2 348), Trnavskom (2 328) a v Bratislavskom kraji (1 701).

Až 23 283 účastníkov využilo ponuku **štátnych** voľnočasových centier. Omnoho nižší počet osôb absolvoval letné tábory pripravené v **súkromných** (2 795) a v **cirkevných** (2 165) CVČ.

Letných táborov sa zúčastnilo 28 243 detí a mladých ľudí. Výrazná väčšina (25 163) mala **menej ako 15 rokov** a 2 916 osôb bolo starších. Letné tábory absolvovalo aj 164 detí a mladých ľudí pochádzajúcich zo **zahraničia**. Približne 905 osôb sa rekreovalo v táboroch, ktoré sa **konali v zahraničí** a viac než tretina (9 365) účastníkov letných táborov patrila k **členom útvarov pravidelnej záujmovej činnosti** organizovaných v CVČ. Samostatnú skupinu absolventov letných táborov tvorili deti a mladí ľudia, ktorí sa prostredníctvom CVČ zúčastnili **letného tábora konaného v zahraničí**.

V skupine účastníkov letných táborov **mladších ako 15 rokov** bolo až 20 769 členov zo štátnych centier voľného času. Už omnoho nižší počet detí absolvoval letné tábory realizované súkromnými (2 516) a cirkevnými CVČ (1 878). Aj v skupine účastníkov letných táborov **starších než 15 rokov** bol zaznamenaný najvyšší počet mladých ľudí zo štátnych voľnočasových centier (2 379, súkromné: 268, cirkevné: 269).

Deti a mladých ľudí, ktorí **pochádzali z iných krajín**, prijali v rámci letných táborov vo výrazne vyššom počte CVČ patriace štátnemu zriaďovateľovi (135). Omnoho nižší počet zahraničných účastníkov letných táborov uvádzali cirkevné (18) a súkromné CVČ (11).

V zahraničných letných táboroch sa rekreovalo až 695 členov štátnych voľnočasových centier, pričom omnoho nižší počet účastníkov letných táborov konaných v zahraničí bol evidovaný v súkromných (168) a v cirkevných (42) CVČ.

Až 7 765 absolventov letných táborov v štátnych centrách voľného času predstavovali **členovia záujmových krúžkov**. V súkromných (836) a v cirkevných (764) CVČ sa do týchto letných aktivít zapojilo najmenej osôb, ktoré zároveň v týchto zariadeniach navštevovali aj útvary pravidelnej záujmovej činnosti.

Porovnanie počtu **účastníkov letných táborov** za roky 2016 (30 322) a 2017 (28 243) potvrdilo, že ich **počet sa znížil** o 2 079 osôb. Zvýšenie počtu absolventov letných táborov uvádzali iba CVČ v Prešovskom (+163), Bratislavskom (+102), Banskobystrickom (+97) a v Trenčianskom kraji (+26). Najvýraznejší pokles počtu účastníkov letných táborov bol evidovaný v centrách voľného času v Žilinskom (-1 053) a v Košickom kraji (-1 014), pričom ich miernejšie zníženie uvádzali voľnočasové centrá v Nitrianskom (-337) a v Trnavskom kraji (-63).

Počet účastníkov letných táborov klesol vo všetkých troch typoch CVČ. Najvýraznejšie zníženie vykazovali **štátne** (-918) a súkromné centrá voľného času (-743), pričom nižší počet účastníkov letných táborov bol zaznamenaný aj v cirkevných voľnočasových zariadeniach (-418).

• **Organizačné zabezpečenie letných táborov**

V roku 2017 organizačne zabezpečovalo činnosť letných táborov vo voľnočasových centrách 1 546 zamestnancov, pričom necelé tri štvrtiny z nich (1 118) mali pedagogické vzdelanie.

Najviac osôb, ktoré organizovali letné tábory uvádzali CVČ v Žilinskom kraji (317). Nižší počet týchto zamestnancov bol zaznamenaný v Prešovskom (250), Nitrianskom (152), Trenčianskom (241), Banskobystrickom (178), Košickom (173), Bratislavskom (131) a v Trnavskom kraji (104).

Aj najvyšší počet pracovníkov s **pedagogickým vzdelaním** bol evidovaný vo voľnočasových centrách v Žilinskom kraji (250). Nižší počet týchto osôb dohliadal na deti a mládež v letných táboroch v Trenčianskom (198), Prešovskom (148), Košickom, Banskobystrickom (zhodne po 138), Nitrianskom (106), Trnavskom (77) a v Bratislavskom kraji (63).

Najvyšší počet zamestnancov, ktorí dohliadali na táborovú činnosť, bol zaznamenaný v **štátnych** (1 302) CVČ. Omnoho nižší počet osôb, ktoré sa venovali tejto práci, bol evidovaný vo voľnočasových centrách so súkromným (141) a cirkevným zriaďovateľom (103). Zamestnanci s **pedagogickým vzdelaním** najčastejšie zabezpečovali táborovú činnosť v štátnych (926) CVČ. V súkromných (97) a v cirkevných (95) voľnočasových centrách realizovalo tieto aktivity omnoho menej osôb, ktoré získali pedagogické vzdelanie.

• **Metodická činnosť**

V roku 2017 bolo v rámci metodickej činnosti zrealizovaných 550 podujatí. Až 396 aktivít sa konalo priamo vo voľnočasových centrách a necelá tretina (154) metodických činností (najčastejšie išlo o prednášky) prebiehala **mimo zariadení**. Výrazná väčšina aktivít **realizovaných v CVČ** (396) mala formu **seminárov a odborných kurzov** (377) a iba 19 podujatí tvorili **konferencie a sympóziá**.

V rámci celkovej metodickej činnosti bola viac než tretina vzdelávacích podujatí zorganizovaných v Trenčianskom kraji (215). Nižší počet vzdelávacích podujatí bol zaznamenaný v Nitrianskom (68), Košickom (59), Banskobystrickom, Prešovskom (zhodne po 58), Trnavskom (47) a v Žilinskom kraji (36). Najmenej, len 9 metodických činností uvádzali CVČ so sídlom v Bratislavskom kraji.

Metodická činnosť v CVČ pozostávala najmä zo **seminárov, odborných kurzov** (377) a z **konferencií a sympózií** (19). Vo všetkých krajoch mala výraznú prevahu organizácia **seminárov a odborných kurzov**. Táto situácia sa potvrdila najmä v Bratislavskom, Trnavskom, Nitrianskom, Žilinskom a v Košickom kraji, kde boli realizované iba semináre a odborné kurzy.

V Bratislavskom, Trnavskom, Trenčianskom, Žilinskom, Banskobystrickom a v Košickom kraji mali prevahu aktivity, ktoré boli realizované priamo v centre voľného času. V Nitrianskom kraji sa zamestnanci CVČ vo vyššom počte zúčastnili prednášok konaných mimo zariadenia než seminárov, odborných kurzov, konferencií a sympózií realizovaných v ich voľnočasovom centre. V Prešovskom kraji bol počet vzdelávacích podujatí konaných v zariadení a mimo neho rovnaký. Prezentované zistenia potvrdili, že v rámci metodickej činnosti boli najaktívnejší zamestnanci CVČ v Trenčianskom kraji, pričom v najnižšej miere bola organizácii týchto aktivít venovaná pozornosť vo voľnočasových centrách v Bratislavskom kraji.

V rámci metodickej činnosti bol najvyšší počet aktivít zaregistrovaný v **štátnych voľnočasových centrách** (467). Omnoho nižší počet týchto podujatí bol zistený v CVČ so súkromným (44) a cirkevným (39) zriaďovateľom.

Najviac metodických aktivít realizovaných priamo **v zariadení** uvádzali štátne voľnočasové centrá (348). V súkromných (27) a v cirkevných CVČ (21) bol evidovaný omnoho nižší počet týchto vzdelávacích podujatí. Vo všetkých troch typoch zariadení boli vo vyššom počte uvádzané semináre a odborné kurzy než konferencie a sympóziá.

Semináre a odborné kurzy najčastejšie realizovali zamestnanci v štátnych (341) voľnočasových centrách, zatiaľ čo v súkromných (15) a v cirkevných (21) CVČ bol zistený výrazne nižší počet vzdelávacích aktivít.

Konferencie a sympóziá organizovali iba štátne (7) a súkromné voľnočasové centrá (12), pričom v CVČ s cirkevným zriaďovateľom (0) organizovanie tohto typu metodických aktivít neuviedol nikto.

Prednášky mimo zariadenia boli najčastejšie zabezpečované v štátnych CVČ (119). Spomenuté vzdelávacie aktivity boli v omnoho nižšom počte realizované v súkromných (17) a v cirkevných voľnočasových centrách (18).

V štátnych, súkromných a v cirkevných CVČ bol zaznamenaný vyšší počet metodických podujatí realizovaných priamo v centre než mimo neho. V súkromných a v cirkevných CVČ bola metodická činnosť realizovaná vo výrazne nižšej miere. V súkromných voľnočasových centrách venovali viac pozornosti organizovaniu konferencií a sympózií, zatiaľ čo v CVČ patriacich cirkevnému zriaďovateľovi bolo viac preferované zabezpečenie seminárov a odborných kurzov.

Komparácia údajov ukázala, že v roku 2017 (550) bolo vo voľnočasových centrách zrealizovaných o 17 **metodických činností viac** než v roku 2016 (533). Vyšší počet týchto podujatí zorganizovali najmä CVČ so sídlom v Trenčianskom kraji (+50) a menej výrazné zvýšenie počtu metodických činností bolo zaznamenané v Prešovskom (+18) a v Nitrianskom kraji (+2). Zníženie počtu vzdelávacích podujatí bolo zistené v Banskobystrickom (-24), Košickom (-12), Bratislavskom (-9), Žilinskom (-5) a v Trnavskom kraji (-3).

Oproti **zisteniam z roku 2016** stúpol počet metodických činností realizovaných **priamo vo voľnočasovom centre** (+43), avšak klesol počet vzdelávacích aktivít zabezpečených mimo CVČ (-26). V skupine metodických činností konaných priamo v centre sa zvýšenie týkalo organizovania seminárov a odborných kurzov (+54), zatiaľ čo počet konferencií a sympózií sa mierne znížil (-11).

Zníženie počtu metodických aktivít zasiahlo iba **súkromné CVČ** (-16). V štátnych (+26) a v cirkevných voľnočasových centrách (+7) počet vzdelávacích aktivít mierne stúpol. Zvýšenie počtu vzdelávacích aktivít konaných priamo **v zariadení** bolo zaznamenané najmä v štátnych (+45) a v malej miere i v cirkevných CVČ (+4), pričom súkromné (-4) centrá voľného času uvádzali ich mierne zníženie.

Vyšší počet seminárov a odborných kurzov a zníženie počtu konferencií a sympózií bolo zaznamenané v štátnych (semináre a odborné kurzy: +52, konferencie a sympóziá: -7) a v cirkevných (semináre a odborné kurzy: +6, konferencie a sympóziá: -2) CVČ. V súkromných centrách voľného času bol evidovaný nielen nižší počet seminárov a odborných kurzov (-4), ale aj počet konferencií a sympózií (-2).

V skupine metodických činností konaných **mimo zariadenia** bolo zistené zníženie v štátnych (-19) a v súkromných voľnočasových centrách (-10), pričom iba cirkevné CVČ (+3) evidovali veľmi mierny nárast týchto vzdelávacích aktivít.

• **Adresát metodickej činnosti**

Adresátom metodickej činnosti boli najmä učitelia a vychovávatelia (162) a zamestnanci voľnočasových centier (143). Vzdelávacie aktivity boli v nižšom počte určené aj pre

pracovníkov iných organizácií (100), vedúcich záujmových krúžkov (91) a pre súkromné osoby (54-9,81%).

Štátne voľnočasové centrá zabezpečili najviac metodických podujatí určených pre zamestnancov CVC, súkromné osoby, pracovníkov iných organizácií, učiteľov a vychovávateľov a vedúcich útvarov pravidelnej záujmovej činnosti. CVC s cirkevným zriaďovateľom organizovali častejšie metodické aktivity určené pre zamestnancov centier voľného času, súkromné osoby, učiteľov a vychovávateľov než voľnočasové centrá patriace súkromnému zriaďovateľovi, ktoré preferovali realizáciu vzdelávacích podujatí venovaných zamestnancom iných organizácií a vedúcim záujmových krúžkov.

Najviac metodických podujatí predstavovali **semináre a odborné kurzy** (377), ktoré absolvoval aj najvyšší počet účastníkov (6 468). Zamestnanci CVC zorganizovali v roku 2017 výrazne viac prednášok (154, 1 681 účastníkov) než konferencií a sympózií (19, počet účastníkov: 448). Prednášky absolvovalo až o 1 233 osôb viac než bolo účastníkov konferencií a sympózií, ktoré boli určené najmä pre odborníkov.

Z časového hľadiska trvali najdlhšie semináre a odborné kurzy. Konferencie, sympóziá a prednášky si vzhľadom na ich špecifické zameranie vyžadovali výrazne kratší čas.

Semináre a odborné kurzy boli organizované predovšetkým pre učiteľov a vychovávateľov (123), zamestnancov CVC (86), pracovníkov iných organizácií (77), vedúcich záujmových krúžkov (54) a pre súkromné osoby (37). **Konferencie a sympóziá** boli určené najmä pre zamestnancov iných organizácií (9). Omnoho nižší počet týchto odborných aktivít bol adresovaný zamestnancom CVC, učiteľom a vychovávateľom (zhodne po 3), súkromným osobám a vedúcim útvarov pravidelnej záujmovej činnosti (zhodne po 2). **Prednášky** boli zamerané predovšetkým na vzdelávanie zamestnancov CVC (54), učiteľov a vychovávateľov (36) a vedúcich záujmových krúžkov (35). Vo výrazne nižšom počte boli určené aj pre súkromné osoby (15) a pre zamestnancov iných organizácií (14).

Porovnanie zistení za roky 2016 (533) a **2017** (550) potvrdilo, že sa znížil počet metodických činností určených najmä pre súkromné osoby (-11), učiteľov a vychovávateľov (-9) a pre zamestnancov CVC (-5). Zvýšil sa počet metodických činností adresovaných zamestnancom iných organizácií (+29) a v malej miere bol zistený aj nárast počtu vzdelávacích aktivít zameraných na zvýšenie odbornosti vedúcich záujmových krúžkov (+13). Zvýšenie počtu viacerých vzdelávacích činností bolo zaznamenané v Prešovskom a v Trenčianskom kraji. Pokles počtu metodických aktivít určených pre väčšinu adresátov sa najviac dotkol CVC v Žilinskom a v Banskobystrickom kraji.

V **štátnych** voľnočasových centrách sa znížil počet metodických činností určených pre učiteľov a vychovávateľov (-8), súkromné osoby (-5) a pre zamestnancov voľnočasových centier (-4). Výraznejšie sa zvýšil počet vzdelávacích aktivít zameraných na zamestnancov iných organizácií (+41) a v nižšom počte stúpol aj počet metodických činností venovaných vedúcim záujmových krúžkov (+2).

V **súkromných** CVC bola zaznamenaná najhoršia situácia, pretože v tomto type voľnočasových centier sa zvýšil iba počet metodických činností určených pre vedúcich útvarov pravidelnej záujmovej činnosti (+10). Znížil sa počet vzdelávacích aktivít venovaných zamestnancom iných organizácií (-12), pracovníkom CVC (-7), súkromným osobám (-6), učiteľom a vychovávateľom (-1).

Vo voľnočasových centrách patriacich **cirkevnému** zriaďovateľovi bol zistený veľmi malý vzostup počtu metodických činností určených zamestnancom CVC (+6) a vedúcich

záujmových krúžkov (+1). Nezmenil sa počet vzdelávacích podujatí pre súkromné osoby, zamestnancov iných organizácií a učiteľov a vychovávateľov (zhodne 0).

V skupine metodických činností zameraných na zvýšenie odbornosti **vedúcich útvarov pravidelnej záujmovej činnosti** bolo zvýšenie počtu aktivít evidované vo všetkých troch typoch voľnočasových centier.

V skupine metodických podujatí určených pre **súkromné osoby, učiteľov a vychovávateľov** bol zistený pokles počtu aktivít realizovaných v štátnych a v súkromných voľnočasových centrách, pričom v cirkevných CVČ sa situácia oproti zisteniam z minulého roku nezmenila.

V podsúbore vzdelávacích aktivít zameraných **zamestnancov voľnočasových centier** bolo evidované zníženie v štátnych a v súkromných voľnočasových centrách, zatiaľ čo CVČ patriace cirkevným zriaďovateľom uvádzali nárast počtu týchto podujatí.

V skupine metodických činností určených **pre zamestnancov iných organizácií** bolo zaregistrované zvýšenie počtu aktivít v štátnych voľnočasových centrách, pričom v súkromných CVČ bol zistený ich mierny pokles. V skupine voľnočasových centier s cirkevným zriaďovateľom sa situácia oproti zisteniam z minulého roku nezmenila.

• Účastníci metodickéj činnosti

Z celkového počtu 8 597 účastníkov metodických podujatí navštívili až tri štvrtiny osôb semináre a odborné kurzy (6 468). Približne pätina (1 681) absolvovala prednášky a len 448 osôb sa zúčastnilo na konferenciách a sympóziách.

Zistenie situácie vo vzťahu k **jednotlivým krajom** ukázalo, že viac než tretinu účastníkov metodických podujatí uvádzali voľnočasové centrá v Trenčianskom kraji (2 740). Nižší počet absolventov vzdelávacích aktivít bol zaregistrovaný v Košickom (1 370), Banskobystrickom (1 361), Prešovskom (1 017), Žilinskom (797), Trnavskom (576) a v Nitrianskom kraji (441). V Bratislavskom kraji bolo v centrách voľného času evidovaných len 295 účastníkov metodických činností.

Vo všetkých krajoch mali výraznejšiu prevahu účastníci seminárov a odborných kurzov. V Bratislavskom, Trnavskom, Trenčianskom, Nitrianskom, Žilinskom, Prešovskom a v Košickom kraji absolvoval vyšší počet ľudí prednášky, zatiaľ čo iba v Banskobystrickom kraji bol zistený vyšší počet účastníkov konferencií a sympózií. V Bratislavskom, Trnavskom, Nitrianskom, Žilinskom a v Košickom kraji neabsolvoval konferencie a sympóziá nikto.

Viac ako tri štvrtiny absolventov vzdelávacích aktivít uvádzali **štátne CVČ** (7 021). Omnoho nižší počet účastníkov metodických činností bol zaznamenaný vo voľnočasových centrách so **súkromným** (863) a s **cirkevným zriaďovateľom** (713).

V **štátnych CVČ** bol evidovaný najvyšší počet účastníkov, ktorí sa zapojili do seminárov, odborných kurzov a prednášok. **Súkromné voľnočasové centrá** uvádzali výrazne viac účastníkov konferencií a sympózií než štátne CVČ, pričom v cirkevných centrách voľného času neabsolvoval tieto metodické činnosti nikto.

Z celkového počtu 8 597 účastníkov vzdelávacích podujatí patrilo najvyšší počet osôb k učiteľom a vychovávateľom (2 612). V nižšom počte absolvovali metodické podujatia pracovníci iných organizácií (1 642), zamestnanci CVČ (1 559), súkromné osoby (1 515) a vedúci záujmových krúžkov (1 269).

V **štátnych CVČ** (7 021) bol zistený najvyšší počet absolventov vzdelávacích podujatí určených pre zamestnancov voľnočasových centier, súkromné osoby, pracovníkov iných organizácií, učiteľov a vychovávateľov a pre vedúcich útvarov pravidelnej záujmovej činnosti.

V **štátnych voľnočasových zariadeniach** sa do metodických činností zapojili najčastejšie učitelia a vychovávatelia, pričom v tomto type CVČ bol zistený najvyšší počet účastníkov všetkých druhov vzdelávacích aktivít. V **súkromných voľnočasových centrách** boli viac preferované podujatia určené pre zamestnancov iných organizácií, zatiaľ čo v **cirkevných CVČ** mali prioritu vzdelávacie aktivity zamerané na súkromné osoby.

V centrách patriacich **súkromnému** zriaďovateľovi bol evidovaný vyšší záujem o podujatia určené pre zamestnancov CVČ, pracovníkov iných organizácií, učiteľov a vychovávateľov a vedúcich záujmových krúžkov. V **cirkevných** voľnočasových centrách bol vyšší počet účastníkov metodických činností zaznamenaný iba v skupine súkromných osôb.

Porovnanie počtu účastníkov metodických činností ukázalo, že v roku 2017 absolvovalo tieto aktivity **o 378 osôb viac** než vlani (2017: 8 597, 2016: 8 219). Z podrobnejšej analýzy zistení vyplynulo, že výrazne vyšší počet účastníkov vzdelávacích aktivít uvádzali v tomto roku voľnočasové centrá so sídlom v Košickom (+556) a v Trenčianskom kraji (+521), pričom ich miernejší nárast bol evidovaný aj v Bratislavskom (+258), Žilinskom (+174) a v Prešovskom kraji (+67). Najvýraznejšie zníženie počtu absolventov metodických činností bolo zaregistrované v Nitrianskom (-739) a v Banskobystrickom kraji (-424), zatiaľ čo nižší pokles počet účastníkov vzdelávacích podujatí bol zaznamenaný aj v Trnavskom kraji (-35).

Porovnanie zistení za roky 2016 a 2017 poukázalo na výrazný nárast počtu účastníkov metodických činností v **štátnych centrách voľného času** (+514), zatiaľ čo v cirkevných CVČ bolo zistené len ich mierne navýšenie (+26). Zníženie počtu absolventov vzdelávacích aktivít uvádzali iba voľnočasové centrá so súkromným zriaďovateľom (-162)

• **Poradenská činnosť**

V roku 2017 zabezpečili zamestnanci CVČ 4 372 poradenských aktivít, pričom najviac z nich bolo zrealizovaných v Žilinskom (1 377) a v Trenčianskom kraji (1 182). Poradenstvo bolo vo výrazne nižšom počte evidované v Bratislavskom (625), Banskobystrickom (389), Trnavskom (291), Košickom (276), Prešovskom (186) a v Nitrianskom kraji (46).

Najčastejším **adresátom** poradenských aktivít boli súkromné osoby (2 624). Konzultácie si v omnoho nižšom počte vyžadovali vedúci záujmových krúžkov (806), učitelia a vychovávatelia (401), zamestnanci CVČ (331) a iných organizácií (210).

Konzultačná činnosť bola najčastejšie realizovaná v Trenčianskom kraji. V Bratislavskom kraji bolo výrazne preferované poradenstvo určené pre zamestnancov CVČ a pre vedúcich záujmových krúžkov, pričom v tomto kraji nebola zistená žiadna aktivita zameraná na pomoc pre zamestnancov iných organizácií. V Trnavskom kraji výrazne preferovali poradenstvo určené pre zamestnancov iných organizácií a pre súkromné osoby. Pomerne slabé konzultačné činnosti boli realizované v Banskobystrickom a v Nitrianskom kraji, kde sa vôbec nevenovali zamestnancom CVČ. V Prešovskom kraji žiadne voľnočasové centrum neposkytlo pomoc zamestnancom voľnočasových centier a súkromným osobám. V Žilinskom kraji bolo zase na okraji záujmu poradenstvo určené pre zamestnancov iných organizácií.

Až 2 713 (62,05%) konzultácií poskytovali zamestnanci **štátnych CVČ**. Viac než tretina poradenských aktivít bola realizovaná v súkromných voľnočasových centrách (1 659), pričom v cirkevných CVČ nebola táto činnosť zabezpečovaná vôbec.

Konzultácie zamerané na všetky skupiny adresátov boli evidované najmä v štátnych CVČ. Vo voľnočasových centrách patriacim súkromným zriaďovateľom bolo výraznejšie preferované

poradenstvo poskytované súkromným osobám. V nižšej miere bola v týchto CVČ venovaná pozornosť aj zamestnancom iných organizácií a vedúcim záujmových krúžkov, pričom tu nebola realizovaná žiadna pomoc pre zamestnancov CVČ, učiteľov a vychovávateľov.

Cirkevné centrá voľného času v tomto roku nezrealizovali žiadne poradenské činnosti.

Porovnanie počtu poradenských aktivít za roky 2016 (3 668) a 2017 (4 372) ukázalo, že zamestnanci CVČ zabezpečili **o 704 poradenských činností viac** než vlni. Svoje konzultačné činnosti najviac rozšírili voľnočasové centrá v Trenčianskom (+506) a v Banskobystrickom kraji (+275), pričom bol zaznamenaný aj vyšší počet poradenských aktivít realizovaných v Bratislavskom (+154) a v Žilinskom kraji (+94). Oproti tomu výrazne klesol počet konzultácií, ktoré zabezpečovali CVČ v Košickom (-201) a v Trnavskom kraji (-101) a v malej miere sa znížil aj počet týchto podujatí zaznamenaných v Prešovskom (-18) a v Nitrianskom kraji (-5).

Porovnanie zistení potvrdilo, že sa zvýšil počet poradenských činností zaznamenaných v **štátnych** (+389) a v súkromných voľnočasových centrách (+317). Minimálny pokles počtu poradenských činností bol oproti zisteniam z minulého roku zistený iba v CVČ patriacich cirkevnému zriaďovateľovi (-2).

• **Edičná činnosť**

Centrá voľného času vydali v roku 2017 spolu 1 223 metodických materiálov. Najčastejšie boli vydávané tituly prebraté od iných autorov (564) a metodické materiály (565), medzi ktoré patrili vlastné metodické materiály (551), preklady (5) a reedície (9). Okrem toho publikovali zamestnanci CVČ aj iné, bližšie neurčené tlačoviny (57-4,66%) a vlastné časopisy (37).

Najviac edičnej činnosti zabezpečili zamestnanci voľnočasových centier v Trenčianskom kraji (769). Omnoho menej tlačovín bolo vydaných v Košickom (209), Trnavskom (64), Banskobystrickom (55), Nitrianskom (52), Žilinskom (45), Prešovskom (17) a v Bratislavskom kraji (12).

Publikácie, metodické a iné, bližšie nešpecifikované materiály boli najčastejšie vydávané v Trenčianskom kraji. Tvorba vlastných časopisov bola viac preferovaná v Žilinskom kraji, pričom preklady do slovenského jazyka mali prioritu v Nitrianskom kraji. Reedície boli evidované najmä v Košickom kraji. Najslabšia edičná činnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom a v Prešovskom kraji.

Až 1 177 materiálov vydali **štátne CVČ**. Len 41 tlačovín pripadlo na súkromné voľnočasové centrá a najmenej, iba 5 materiálov publikovali cirkevné CVČ. Štátne voľnočasové centrá mali prioritu takmer vo všetkých skupinách okrem reedícií. Najčastejšie sa venovali vydávaniu publikácií, metodických materiálov, vydávaniu vlastných časopisov a iných, bližšie neurčených tlačovín. V skupine vydaných metodických materiálov mali štátne CVČ najvyššie zastúpenie v oblasti vlastných metodických materiálov. Súkromné voľnočasové centrá vydali 6 reedícií a štátne CVČ len tri. Cirkevné centrá voľného času v tejto oblasti nevyvinuli žiadnu iniciatívu.

Porovnanie zistení ukázalo, že v roku 2017 (1 223) bolo vo voľnočasových centrách vydaných **o 209 edičných materiálov viac** než v roku 2016 (1 014). Potvrdilo sa zvýšenie všetkých druhov edičnej činnosti, ktoré CVČ vydávali okrem iných, bližšie neurčených tlačovín (-19). Stúplo publikovanie titulov (+30), vlastných časopisov (+36) a metodických materiálov (+192), ku ktorým patrili najmä vlastné materiály (+185), preklady (+5) aj reedície (+2).

Z komparácie zistení vyplynulo, že v roku 2017 bol zaznamenaný najvyšší počet publikovaných materiálov v Trenčianskom kraji (+172), pričom ich mierne navýšenie uvádzali aj voľnočasové centrá v Košickom (+72) a v Bratislavskom kraji (+10). Pokles edičnej činnosti bol zistený najmä v Banskobystrickom kraji (-31), pričom omnoho miernejšie zníženie počtu vydaných tlačovín bolo evidované aj v Trnavskom (-7), Žilinskom (-4), Prešovskom (-2) a v Nitrianskom kraji (-1).

Výraznejšie zvýšenie edičnej činnosti bolo zaznamenané iba v CVČ so **štátnym** zriaďovateľom (+215). Mierne pokles vydaných materiálov bol evidovaný v súkromných voľnočasových centrách (-6), pričom v cirkevných CVČ sa situácia oproti zisteniam z minulého roku vôbec nezmenila (0).

ZÁVER

Prezentované zistenia potvrdili, že niektoré centrá voľného času museli obmedziť svoju činnosť, pričom predpokladáme, že tieto zmeny úzko súvisia najmä s ich nepriaznivou finančnou situáciou. V jednotlivých krajoch SR boli zistené výrazné rozdiely, avšak je potrebné vidieť túto skutočnosť v rámci možností daných regiónov.

V roku 2017 klesol počet CVČ len minimálne, avšak zároveň bol zaznamenaný aj mierne pokles počtu interných a externých pedagogických zamestnancov, ktorý sa častejšie dotkol žien než mužov zabezpečujúcich činnosť najmä v štátnych a v malej miere i v cirkevných voľnočasových centrách. V súkromných CVČ bol evidovaný minimálny nárast počtu pedagogických pracovníkov.

Znížil sa aj počet útvarov pravidelnej záujmovej činnosti organizovaných najmä v štátnych a v malej miere aj v cirkevných CVČ. Vyšší počet záujmových krúžkov bol zistený iba v centrách voľného času založených súkromným zriaďovateľom. Pokles počtu záujmových krúžkov sa najviac dotkol kultúry, umenia a spoločenských vied. Nárast zaznamenali iba útvary pravidelnej záujmovej činnosti zamerané na vedu a techniku, turistiku a branné športy a ekológiu.

Zároveň bol evidovaný výraznejší nárast členskej základne, pričom stúpol počet členov v záujmových krúžkoch zameraných na telovýchovu a šport, vedu a techniku, informatiku a ekológiu. Zníženie členskej základne sa dotklo najviac útvarov pravidelnej záujmovej činnosti venovanej spoločenským vedám, spoločnému prežívaniu voľného času rodičov a detí a prírodným vedám.

Pozitívne zmeny v členskej základni sa dotkli najmä chlapcov, ale v nižšej miere zvýšil sa aj počet dievčat navštevujúcich záujmové krúžky. Stúpol počet osôb starších ako 15 rokov a vzrástol počet členov útvarov pravidelnej záujmovej činnosti v súkromných CVČ. Zníženie členskej základne záujmových krúžkov sa zasiahlo v nižšej miere deti mladšie ako 15 rokov a členov štátnych a cirkevných voľnočasových centier.

Výrazne klesol počet príležitostných aktivít, ktoré zároveň absolvovalo menej účastníkov než vlani. Pokles počtu účastníkov príležitostných podujatí najviac sa v približne rovnakom počte týkal chlapcov aj dievčatá, deti mladšie ako 15 rokov a členov štátnych CVČ. Aktivity, ktoré sa vo voľnočasových centrách konali len občas absolvovalo v tomto roku aj menej osôb starších ako 15 rokov a členov cirkevných a súkromných CVČ. Je možné konštatovanie, že počet účastníkov príležitostných aktivít klesol vo všetkých sledovaných ukazovateľoch.

Klesol počet víkendových podujatí organizovaných najmä v štátnych voľnočasových centrách a miernejšie zníženie počtu aktivít konaných počas sobôt a nedeľ bolo zistené aj v súkromných a cirkevných centrách voľného času.

Zároveň sa znížil aj počet účastníkov víkendových podujatí. Najvýraznejší nárast počtu absolventov aktivít konaných cez soboty a nedele uvádzali iba CVČ v Trenčianskom kraji, zatiaľ čo zníženie počet osôb, ktoré víkendové podujatia absolvovali bol evidovaný najmä v Prešovskom a v Žilinskom kraji.

V tomto roku bol zrealizovaný mierne nižší počet letných táborov, pričom ich zníženie bolo evidované v štátnych a v cirkevných centrách voľného času. Iba CVČ založené súkromným zriaďovateľom zorganizovali viac letných táborov než vlani. Znížil sa počet účastníkov letných táborov a to vo všetkých troch typoch voľnočasových centier.

Zamestnanci CVČ zorganizovali viac metodických činností, pričom bol zistený vyšší počet seminárov a odborných kurzov, zatiaľ čo počet konferencií a sympózií a prednášok sa znížil. Pokles počtu metodických činností sa dotklo najmä súkromných CVČ, pričom v štátnych a v cirkevných voľnočasových centrách bolo zistené ich zvýšenie.

Zvýšil sa počet vzdelávacích aktivít určených pre zamestnancov iných organizácií a vedúcich záujmových krúžkov. Klesol počet metodických činností zameraných na zvýšenie kvalifikovanosti učiteľov a vychovávateľov, zamestnancov CVČ a súkromné osoby. Vzdelávacie aktivity konané v CVČ absolvovalo v tomto roku viac účastníkov najmä v štátnych a v malej miere aj v cirkevných voľnočasových centrách. Zníženie počtu absolventov vzdelávacích aktivít uvádzali len súkromné CVČ.

Zvýšila sa aj poradenská činnosť, a to najmä v štátnych a v súkromných centrách voľného času. Cirkevné CVČ uvádzali len veľmi mierne zníženie počtu účastníkov týchto podujatí.

Stúpil počet publikovaných materiálov a to najmä titulov, vlastných časopisov, metodických materiálov, ku ktorým patrili vlastné metodické materiály, preklady a reedície. Klesol iba počet iných, bližšie neurčených tlačovín. Zvýšenie edičnej činnosti bolo zaznamenané najmä v štátnych voľnočasových centrách, pričom súkromné CVČ uvádzali jej mierny pokles a v cirkevných centrách voľného času neboli v oblasti edičnej činnosti zistené žiadne zmeny. nárast.

Z uvedeného je zrejmé, že súčasná situácia v mnohých centrách voľného času nie je dobrá. Negatívne je hodnotené najmä zníženie útvarov pravidelnej záujmovej činnosti, ktoré i napriek tejto skutočnosti navštevoval výrazne vyšší počet členov než vlani. Pozitívne je hodnotený aj zvyšujúci sa počet metodických činností, účastníkov vzdelávacích aktivít, poradenstva a edičnej činnosti. Avšak zároveň bol zistený pokles počtu pedagogických zamestnancov, príležitostných a víkendových aktivít a ich účastníkov, znížil sa aj počet letných táborov v ktorých sa odrekreovalo menej detí než vlani.

Z uvedených zistení je zrejmé, že v súčasnosti je potrebné venovať centrách voľného času väčšiu pozornosť než doteraz a snažiť sa zlepšiť ich situáciu tak, aby mohli vo všetkých regiónoch Slovenska i naďalej poskytovať deťom a mládeži hodnotné, zmysluplné a finančne prístupné voľnočasové aktivity.